

Forslag

til

Lov om grundforbedringslån.

Fremsat den 11. januar 1974 af *landbrugsministeren*.

§ 1. Loven omfatter lån mod pant i fast ejendom (grundforbedringslån), der ydes til inddigning, afvanding, dybdebehandling og vanding af landbrugs- og skovarealer. For udyrkede arealer, der er egnede til landbrugsdrift, kan sådanne lån tillige ydes til rydning, planering, kultivering, kalkning eller mering, tilførsel af gips samt grundgødsning med fosfor og kobber.

§ 2. Et pantebrev for lån til grundforbedring kan tinglyses med pant i den grundforbedrede ejendom forud for andre hæftelser af privatretlig oprindelse, såfremt jordbrugskommissionen ved påtegning på pantebrevet meddeler godkendelse hertil. Det er en betingelse for en sådan godkendelse,

at det skønnes, at gennemførelsen af det pågældende arbejde vil medføre en værdiforøgelse, der væsentligt overstiger de med grundforbedringen forbundne udgifter, og en afkastningsevne, som muliggør de foreskrevne afdrags rettidige erlægelse, samt

at ejendommens ejer forpligter sig til under tilsyn af en af jordbrugskommissionen udnævnt sagkyndig at lade arbejdet udføre i overensstemmelse med projektet og på en sådan måde, at der senere kan meddeles endelig godkendelse af arbejdets udførelse.

§ 3. Grundforbedringslån kan ydes af banker og sparekasser og ved serielån med statutmæssigt ansvar af realkreditinstitutter.

Stk. 2. Et grundforbedringslån skal ifølge pantebrevets bestemmelser være afdragsfrit i de første fire halvårsterminer og derefter afdrages ved kontant betaling med 1/20 pr. termin i de følgende terminer, således at lånene er afviklet senest 12 år efter stiftelsen. Lån til kalkning med jordbrugskalk skal dog afdrages med 1/10 halvårlig i 5 år regnet fra lånets stiftelse.

Stk. 3. Forfaldne renter og afdrag af grundforbedringslån kan inddrives ved udpantning.

§ 4. Landbrugsministeren kan fastsætte bestemmelser for projektering af foranstaltningerne, for tilsyn med arbejdernes udførelse samt for udbetaling af lånebeløb, herunder forskudsbeløb.

§ 5. Loven træder i kraft den 1. april 1974.

Stk. 2. Lov nr. 126 af 25. marts 1970 om finansiering af grundforbedring og vandløbsregulering ophæves.

Stk. 3. Behandlingen af de sager, der ved lovens ikrafttræden er godkendt af landbrugsministeren, sker efter de hidtil gældende regler.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget fremsættes til afløsning af lov nr. 126 af 25. marts 1970 om finansiering af grundforbedring og vandløbsregulering (Folketingstidende 1969-70: 2407, 2934, 4452, 4602. A 1793, B 707, C 417) således at der i stedet for de gældende låne- og tilskudsregler gennemføres en ordning, der alene angår fortrinspanteret autoriseret af en jordbrugskommission for grundforbedringslån ydet af banker, sparekasser og kreditforeninger.

Grundforbedringsloven af 1970 tilsigtede at skabe en bedre harmoni mellem på den ene side de afvandsarbejder, der er nødvendige for den mest effektive udnyttelse af den eksisterende landbrugsjord, og på den anden side det stigende behov for rekreative arealer, medens der under hensyn til den gunstige beskæftigelsessituation helt blev set bort fra beskæftigelseshensyn, som i en længere årrække havde været et hovedmotiv for en tilskuds- og anden støtteordning på dette område.

Ved grundforbedringsloven af 1970 fastholdtes et tilskudssystem, som på forskellig måde har været gældende siden 1930'erne, sammen med en statslig lånefinansiering af udgifterne ved større vandløbsarbejder og pumpeforanstaltninger til afvanding af landbrugsjord, medens lånefinansiering af restudgifter til de mindre arbejder, herunder detaildræning, fuldstændig blev overladt til banker, sparekasser og kreditforeninger, idet sådanne lån kan opnå fortrinspannt i den grundforbedrede ejendom ved autorisation af landbrugsministeriet og det pågældende grundforbedringsudvalg, som skal skønne om at arbejdet er landøkonomisk rentabelt og påse, at det er forsvarligt udført.

Som baggrund for nødvendigheden af, at lovgivningsmagten fortsat bør medvirke til, at finansieringen af grundforbedringsarbejder kan gennemføres inden for faste rammer, henvises til de i betænkning nr. 354/1964 og betænkning nr. 440/1966 af Landbo-kommissionen af 1960 afgivne redegørelser for grundforbedring og landvinding m.m. Det er heri anført, at der fra 1930-63 er foretaget dræningsforanstaltninger på ca. 20 pct. af det samlede landbrugsareal og at der fortsat ud fra en teknisk vurdering er behov for dræning af et tilsvarende areal. Dette skøn støttes af det foreløbige resultat af en af De samvirkende danske Landboforeninger i 1973 foranstaltet undersøgelse til belysning af jordernes drænings-tilstand.

Grundforbedringsloven af 1970 fik kun en kort virkningstid, idet landbrugsministeriet ved skrivelse af 17. maj 1972 gav samtlige grundforbedrings-

udvalg meddelelse om, at der som et led i regeringens sparebestræbelser skulle gennemføres et bevillingsstop for så vidt angår statsstøtte til de i grundforbedringsloven omhandlede foranstaltninger.

De tidligere indsendte andragender om tilskud til grundforbedring (dræning) og vandløbsregulering og andre kulturtekniske forhold vedrørende landbrugsjordens vandhusholdning, er siden færdigbehandlet af henholdsvis grundforbedringsudvalgene og afvandsudvalget. De mindre sager er stort set færdigbehandlet og denne del af administrationen forventes afsluttet med udgangen af finansåret 1973-74. For vandløbsregulerings vedkommende er situationen den, at der pr. 1. juli 1973 resterer arbejder og/eller afslutning af vandløbsretsbehandling samt regnskab i endnu 23 sager, hvoraf en del har været særdeles omfattende. 2 sager af denne art, der har været bevilget før 17. maj 1972, men som forinden iværksættelsen blev stillet i bero efter reglerne i boligministeriets bekendtgørelse nr. 199 af 12. april 1973 om udsættelse af visse bygge- og anlægsarbejder, afventer fortsat igangsætningstilladelse.

Landbrugsministeriet har ved udarbejdelse af forslag til senere bevillingslove og budgetter forudset en afvikling af grundforbedringslovgivningen for så vidt angår mulighederne for såvel statstilskud som statslån.

Lovforslaget afvikler en lovgivning, der gennem 40 år har ydet hjemmel for ydelse af tilskud af statskassen til rationelle dræningsarbejder, som udføres af den enkelte landmand, uden noget krav om at arbejdet absolut skal være et led i en mere generel moderniseringsplan for ejendommens landbrugs-mæssige drift.

Der er kun i begrænset omfang i henhold til EF-regler givet andre tilskudsmuligheder inden for dette område. Lov nr. 222 af 26. april 1973 om støtte til modernisering af jordbrugsbedrifter forudsætter således, at der foreligger en godkendt udviklingsplan for hele jordbrugsbedriften, hvori dog grundforbedring kan indgå som et nødvendigt led. Efter lov nr. 187 af 30. marts 1973 om tilskud til strukturprojekter inden for jordbruget, ydes tilskud fortrinnsvis til gennemførelse af projekter, der omfatter eller har betydning for en flæthed af bedrifter, og forudsætter i øvrigt en tilbageholdenhed med planer, der kan udvide investeringer i jord, ligesom der ikke herved sker nogen effektiv løsning af finansieringen af den del af udgifterne, der ikke dækkes af den fælles landbrugsfond.

Med hensyn til de særlige finansieringsregler ved-

rørende vandløbsregulering, som oprindeligt var indeholdt i landvindingslovene fra 1940, 1953 og 1966, vil man således vende tilbage til en finansieringsordning, som forudsat i vandløbsloven.

På den givne baggrund foreslås derfor, at en grundforbedringslov alene skal gennemføre en ordning, hvorefter grundforbedringslån — i de tilfælde, hvor sådanne lån ikke kan få fortrinspant i forbindelse med en vandløbsretsbehandling efter reglerne i vandløbslovens § 97, — får autoriseret en sådan særlig panteret af jordbrugskommissionerne efter et skøn over arbejdets rentabilitet og i forbindelse med en kontrol af arbejdets udførelse.

Administrativt foreslås, at denne virksomhed, der tidligere har været udført af grundforbedringsudvalgene, fremtidig udføres af jordbrugskommissioner. Denne udvikling er allerede forudsat ved § 33 i lov nr. 181 af 28. april 1971 om statens udlån til jordbrugsmæssige formål m. m.

Loven vil ikke medføre merudgifter for statskassen i forhold til, hvad der allerede er optaget på finanslov og budgetoverslag og administrationen bliver som anført noget simplere.

Med hensyn til de enkelte bestemmelser bemærkes i øvrigt følgende:

Til § 1.

Omfanget af de grundforbedringsforanstaltninger, der er omfattet af lovforslaget, er angivet i overensstemmelse med § 1, stk. 2 i den gældende grundforbedringslov, idet det er fremhævet, at der skal være tale om landbrugs- og skovarealer.

Det bemærkes, at afvanding også omfatter regulering m.v. af vandløb og bedre afvanding af lavtliggende arealer ved udpumpning, hvilke foranstaltninger for offentlige anlægs vedkommende hidtil har henhørt under de særlige regler om fuld finansiering gennem såvel statslån som -tilskud, jfr. kapitel IV og V i den gældende grundforbedringslov.

Til § 2.

Det er fundet hensigtsmæssigt, at jordbrugskommissionen som en naturlig parallel til vandløbsretten alene, dvs. uden forud indhentet godkendelse fra en central myndighed (nu statens jordlovsudvalgs administration mod før landbrugsministeriet) behandler grundforbedringsager og meddeler tilladelse til fortrinsprioritering med bindende virkning over for de i ejendommen indestående efterpanthavere.

Herefter vil klagemål over afslag på andragender og i det hele om jordbrugskommissionens behandling af sager om grundforbedringslån kunne indbringes for Statens Jordlovsudvalg og landbrugsministeren, jfr. kap. III i lov nr. 181 af 18. april 1971, som anført i bekendtgørelse nr. 250 af 9. maj 1973 af lov om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m. m.

Det bør fremhæves, at jordbrugskommissionerne — som hidtil grundforbedringsudvalgene — alene har kompetence til at godkende fortrinspant for lån i enkeltmandssager og i sager, hvor en vandløbsret ikke kan medvirke.

Til § 3.

Reglerne for lånenes ydelse er angivet i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Angivelsen af, at grundforbedringslån kan ydes af banker, sparekasser og kreditforeninger, svarer til de senest fastsatte bestemmelser, der udelukker en videre kreds af långivere, herunder f. eks. også private långivere.

Til § 4.

I en bekendtgørelse bør optages detaljregler om projektering og udførelse af grundforbedringsarbejder samt for jordbrugskommissionernes og de tilsynsførendes varetægelse af deres hverv.

Til § 5.

Ved den foreslåede ikrafttrædelsesdato opnås, at grundforbedringsudvalgenes virksomhed forinden vil kunne afsluttes. Med hensyn til en afvikling af afvandingsudvalget henvises til det i indledningen anførte om endnu ikke afsluttede sager. Det bemærkes, at afvandingsudvalgets ekspertise fortsat vil være nødvendig ved gennemførelsen af de resterende sager. Imidlertid har økonomi- og budgetministeriet ved fastsættelse af honorar til det medlem af afvandingsudvalget, som skal have særlig teknisk sagkundskab, forudsat, at alle honorarer til afvandingsudvalgets medlemmer tages op til ny bedømmelse pr. 1. april 1975, og senest til dette tidspunkt forventes de igangværende afvandingsager ført så langt frem, at en afvikling af udvalget kan påbegyndes.

Det bemærkes, at § 15 i lov om grundforbedring, jfr. lovbekendtgørelse nr. 104 af 3. april 1957, om afvandingskommissionernes virksomhed, nu vil kunne ophæves, samt at den i § 14, stk. 4 i den gældende lov anførte afvikling af projekteringsudgifter i opgivne afvandingsager, er tilendebragt.